nipuna
Every Wednesday Free Supplement
05.
11 డిసెంబర్ 2024
పేజీలు 8

వాతావరణ పరిరక్షణ నిధి

వాతావరణ మార్పుల విషపూరిత ప్రభావాలను ఎదుర్కొనేందుకు క్లైమేట్ జస్టిస్ కింద 1000 బిలియన్ డాలర్ల పర్యావరణ పరిరక్షణ నిధిని ఇవ్వాలన్న వర్ధమాన దేశాల డిమాండ్‌ను సంపన్న దేశాలు తిరస్కరించాయి. దీంతో కాప్-29సదస్సు చర్చల్లో ఏర్పడిన ప్రతిష్టంభనను తొలగించేందుకు ఈ నిధిని 300 బిలియన్ల డాలర్లకు యూరోపియన్ యూనియన్, అమెరికా, ఇతర అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు చేసిన ప్రతిపాదన పట్ల వర్ధమాన దేశాలు వ్యతిరేకత తెలిపాయి. ఈ సదస్సు నవంబర్ 22తో ముగియాల్సి ఉండగా వచ్చే దశాబ్ద కాలానికి పర్యావరణ పరిరక్షణ నిధి ఏర్పాటుపై ఒక అంగీకారానికి వచ్చేందుకు ప్రయత్నించాలని, ఏకాభిప్రాయంతో ఒప్పందాన్ని ఆమోదించాలని భావించి సదస్సును పొడిగించారు.

దేశాల అనుసంధానం - పౌర సమాజం ప్రభావితం

ప్రపంచీకరణ

పరిచయం

ప్రముఖుల మాట

- ప్రపంచీకరణ అనేది ఏకశిలా శక్తి కాదు. కానీ కొంత మంచి, చెడు, అనాలోచిత పరిణామాలతో కూడిన పరిణామాల సమితి. ఇది కొత్త వాస్తవికత- జాన్ బి లార్సన్
- 'ఈ రోజుల్లో ఏ దేశం కూడా ఒంటరిగా లేదు. ప్రస్తుతం ప్రపంచమే ఒక కుగ్రామం- షేక్ హసీనా

నిర్వచనం/ నేపథ్యం

- ప్రపంచీకరణ అనేది ఏ ప్రామాణిక నిర్వచనం లేని సంక్లిష్టమైన, బహుముఖ దృగ్విషయం. ఏదేమైనప్పటికీ ప్రపంచీకరణ మానవ జీవితంలోని వివిధ కోణాలపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపిందని దాన్ని కొనసాగిస్తూనే ఉందని విస్తృతంగా అంగీకరించబడింది. ఈ ప్రక్రియ ఇప్పటికి కొత్తది కాదు. ఇది కొలంబస్ కాలం నుంచి మానవ సమాజాన్ని ప్రభావితం చేసే క్రమక్రమమైన మార్పు. నాటకీయ మార్పుల సందర్భాల ద్వారా మధ్యలో చిన్న చిన్న విరామాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ప్రపంచీకరణ మొదటి ముఖ్యమైన దశ 19వ శతాబ్దం చివరిలో మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం వరకు సంభవించింది. ఇది విస్తృతమైన వాణిజ్య విధానాలను యూరోపియన్ వలసవాదంతో గుర్తించబడింది. రెండో దశ 1980లో ప్రారంభమైంది. ఇది స్వేచ్ఛా మార్కెట్ పెట్టుబడిదారీ విధానం, ప్రపంచీకరణ ఆర్థికీకరణ ద్వారా వర్గీకరించబడింది.
- భారత్ విషయంలో ప్రపంచ మార్కెట్లు, సంస్కృతులు, ఆర్థిక వ్యవస్థల పరస్పర అనుసంధానం, పరస్పర ఆధారపడటాన్ని సూచించే ప్రపంచీకరణ భారతీయ సమాజాన్ని గణనీయంగా ప్రభావితం చేసింది. 1991 అనంతర ఆర్థిక సరళీకరణ దేశంలో ప్రపంచీకరణ ఆగమనాన్ని గుర్తించింది. ఇది వివిధ రంగాల్లో తీవ్ర మార్పులకు దారితీసింది.

ప్రధాన అంశం

దేశంపై ప్రపంచీకరణ సానుకూల ప్రభావాలు

ఆర్థిక ప్రభావాలు

ఆర్థిక వృద్ధికి ఉత్ప్రేరకం: ప్రపంచీకరణ దేశంలో ఆర్థిక వృద్ధికి ఊతమిచ్చింది. 1990ల ప్రారంభంలో సరళీకరణ విధానాలు, వాణిజ్య అవరోధాల తగ్గింపు, నియంత్రణ సడలింపు, విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రవాహం, ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో పెరుగుదలకు దారితీశాయి.

సెక్టోరల్ మెరుగుదల: దేశ GDP వృద్ధి రేటులో త్వరణం ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, టెలికమ్యూనికేషన్స్, ఫార్మాస్యూటికల్స్ వంటి రంగాల్లో గణనీయమైన పురోగతితో కూడి ఉంది. బెంగళూరు, పుణె, హైదరాబాద్ వంటి నగరాలు ప్రధాన సాంకేతిక కేంద్రాలుగా అభివృద్ధి చెందడంతో ముఖ్యంగా ఐటీ రంగం గ్లోబల్ హబ్‌గా మారింది.

ఉపాధి అవకాశాలు: బహుళజాతి సంస్థలు (MNC), విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల (FDI) ప్రవాహం అనేక ఉద్యోగావకాశాలను సృష్టించింది. కొత్త పని సంస్కృతులు, అభ్యాసాలను పరిచయం చేసింది.

వినియోగదారుల విప్లవం: ప్రపంచ బ్రాండ్ల ప్రవేశం, అభివృద్ధి చెందుతున్న మధ్యతరగతి పెరుగుదలతో ప్రపంచీకరణ వినియోగ విధానాలను విప్లవాత్మకంగా మార్చింది. ఎలక్ట్రానిక్స్, ఫ్యాషన్ వంటి అంతర్జాతీయ ఉత్పత్తులకు అనుమతులు, రిటైల్ పరిశ్రమలు, Zepto, Swiggy, Amazon, Myntra వంటి ఈ-కామర్స్ వేదికల ద్వారా షాపింగ్ అనుభవాలను మార్చింది.

సాంస్కృతిక ప్రభావాలు

సాంస్కృతిక మార్పిడి: ప్రపంచీకరణ భారతీయ సమాజాన్ని సుసంపన్నం చేసే సాంస్కృతిక మార్పిడిని సులభతరం చేసింది. గ్లోబల్ మీడియా, ఫ్యాషన్, వంటకాలు, వినోదాలకు గురికావడం హైబ్రిడ్ సంస్కృతికి దారితీసింది. భారతీయ సంగీతం, నృత్యం, సినిమా అంతర్జాతీయ ప్రశంసలు పొందాయి. అయితే పాశ్చాత్య ప్రభావాలు పట్టణ జీవనశైలిని ప్రబలంగా మార్చాయి. పాశ్చాత్య వంటకాలు, పాశ్చాత్య ఫ్యాషన్ పోకడలు కనిపిస్తాయి.

భాష: ప్రపంచీకరణ కారణంగా ఆంగ్ల భాష ప్రాధాన్యం పెరిగింది. వ్యాపారం, విద్య, అంతర్జాతీయ సమాచార మార్పిడికి కీలక మాధ్యమంగా మారింది.

అంతర్జాతీయ సామాజిక మాధ్యమాలు: మీడియా ప్రపంచీకరణ అంతర్జాతీయ పోకడలను ఉపగ్రహ టెలివిజన్, అంతర్జాలం ద్వారా భారతీయ ప్రేక్షకులకు అందుబాటులోకి తేవడం విస్తృత దృక్కోణాలను, సంప్రదాయ భారతీయ సంస్కృతిపై పాశ్చాత్య ప్రభావం గురించి ఆందోళనలను పెంచుతుంది.

వినోద పరిశ్రమ: బాలీవుడ్, టాలీవుడ్ అంతర్జాతీయ ప్రేక్షకులను, సహకారాన్ని ఆకర్షిస్తూ తమ ముద్రను విస్తరించాయి.

సామాజిక ప్రభావాలు

విద్య: ప్రపంచ విద్యా వనరులు, విదేశాల్లో చదువుకోవడానికి అవకాశాలను పెంచడం ద్వారా ప్రపంచీకరణ విద్యను ప్రభావితం చేసింది. నైపుణ్యం కలిగిన శ్రామిక శక్తి కోసం డిమాండ్ అంతర్జాతీయ పాఠశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలతో సహా అనేక విద్యా సంస్థల స్థాపనకు దారితీసింది.

పట్టణీకరణ: ఆర్థిక అవకాశాలు పట్టణీకరణ, వలసలను ప్రోత్సహించాయి. మెరుగైన జీవనోపాధి కోసం లక్షలాది మంది గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి నగరాలకు తరలివెళ్లడంతో పట్టణ కేంద్రాల వేగవంతమైన విస్తరణకు దారితీసింది.

రాజకీయ ప్రభావాలు

పాలన, విధాన రూపకల్పన: ప్రపంచీకరణ దేశంలో పాలన, విధాన రూపకల్పనను ప్రభావితం చేసింది. విదేశీ పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం, పోటీతత్వాన్ని పెంపొందించే లక్ష్యంతో ఆర్థిక, నియంత్రణ సంస్కరణలను ప్రేరేపిస్తుంది. సరళీకరణ, ప్రైవేటీకరణ, డిజిటలైజేషన్‌పై దృష్టి సారించిన విధానాలు అమలయ్యాయి.

అంతర్జాతీయ సంబంధాలు: దేశ గ్లోబల్ ఇంటిగ్రేషన్ దాని అంతర్జాతీయ సంబంధాలు, దౌత్యాన్ని పునర్నిర్మించింది. దేశం ప్రధాన ప్రపంచ శక్తులతో సంబంధాలను బలోపేతం చేసింది. అంతర్జాతీయ వాణిజ్య ఒప్పందాల్లో పాల్గొని ప్రపంచ వేదికల్లో క్రియాశీల పాత్ర పోషించింది. భారతీయ ఉత్పత్తులకు పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం, మార్కెట్లను విస్తరించడం లక్ష్యంగా ఆర్థిక దౌత్యం దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది.

పౌర సమాజం, క్రియాశీలత: సమాచార, కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీల వ్యాప్తి పౌర సమాజం, క్రియాశీలతను శక్తిమంతం చేసింది. సామాజిక మాధ్యమ వేదికలు, డిజిటల్ ప్రచారాలు పర్యావరణ పరిరక్షణ, మానవ హక్కులు, లింగ సమానత్వం వంటి అంశాలపై స్వరాలను విస్తరించాయి. ప్రజాభిప్రాయాన్ని సమీకరించి అట్టడుగు స్థాయి ఉద్యమాలను సులభతరం చేశాయి.

పర్యావరణ ప్రభావాలు

ప్రపంచ పర్యావరణ అవగాహన: ప్రపంచీకరణ వాతావరణ మార్పులతో సహా ప్రపంచ పర్యావరణ సవాళ్ల గురించి అవగాహన పెంచింది. భారత్ వాతావరణ ప్రభావాలకు ఎక్కువగా గురవుతున్నందున అంతర్జాతీయ వాతావరణ చర్చల్లో చురుగ్గా పాల్గొంటుంది. గ్రీన్‌హౌస్ వాయు ఉద్గారాలను తగ్గించడం, పునరుత్పాదక శక్తిని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో కూడిన కార్యక్రమాలకు కట్టుబడి ఉంది.

భారతదేశంపై ప్రపంచీకరణ ప్రతికూల ప్రభావాలు

ఆర్థిక ప్రభావాలు

ప్రాంతీయ అసమానతలు: ఉపాధి అవకాశాలు, విదేశీ పెట్టుబడుల వంటి ప్రపంచీకరణ ప్రయోజనాలు సమానంగా పంపిణీ కాలేదు. ఇది పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాల మధ్య అసమానతలకు దారితీసింది. పట్టణ కేంద్రాలు అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు గ్రామీణ ప్రాంతాలు వెనుకబడి ప్రాంతీయ అసమానతలను పెంచుతున్నాయి.

వినియోగవాదం, స్థిరత్వం: రిటైల్ పరిశ్రమలు, ఇ-కామర్స్ వృద్ధితో నడిచే వినియోగవాదంలో పెరుగుదల, స్థిరత్వం, పెరిగిన వినియోగ పర్యావరణ ప్రభావం గురించి ఆందోళనలను లేవనెత్తింది.

సాంస్కృతిక ప్రభావాలు

కళా ప్రదర్శనలపై ప్రభావం: ప్రపంచీకరణ తరంగం భారతీయ ప్రదర్శన కళలను ప్రభావితం చేసింది. సంప్రదాయ కళా రూపాలను కోల్పోవడానికి, ప్రదర్శన సంప్రదాయాల్లో మార్పులకు దారితీసింది.

సాంస్కృతిక సమ్మేళనం: సంస్కృతుల సమ్మేళనం సంప్రదాయ ప్రమాణాలు, ఆచారాల పునఃమూల్యాంకనానికి దారితీసింది. కొన్ని అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు పాశ్చాత్య సంస్కృతిని అవలంబించాయి, సొంత సంస్కృతిని విడిచిపెట్టాయి.

భాష, గుర్తింపు: ఆంగ్లం ప్రపంచ సంధానాన్ని మెరుగుపరిచినప్పటికీ ప్రాంతీయ భాషలు, సాంస్కృతిక గుర్తింపులు క్షీణించడం గురించి ఆందోళనలు లేవనెత్తింది. ఇది పట్టణ, గ్రామీణ జనాభా మధ్య విభజనను సృష్టించింది.

సామాజిక ప్రభావాలు

విద్యాపరమైన అధిక ప్రాధాన్యం: ఇంగ్లిష్ మీడియం, పాశ్చాత్య పాఠ్యాంశాలపై అధిక ప్రాధాన్యం కారణంగా ప్రపంచ విద్యా వనరులకు ఎక్కువ ప్రాప్యత కొన్నిసార్లు సంప్రదాయ జ్ఞాన వ్యవస్థలు, దేశీయ భాషలను కప్పివేస్తుంది.

పట్టణ సవాళ్లు: పట్టణీకరణ సరైన మౌలిక సదుపాయాలు, గృహాల కొరత, ప్రజా సేవలపై ఒత్తిడి వంటి సవాళ్లను తెచ్చింది. వలసలు ఉమ్మడి కుటుంబాలు, సంప్రదాయ కమ్యూనిటీ నిర్మాణాల విచ్ఛిన్నానికి దారితీశాయి. ఇది సామాజిక ఐక్యతను ప్రభావితం చేస్తుంది.

సామాజిక స్తరీకరణ: ఆర్థిక వృద్ధి ఉన్నప్పటికీ ప్రపంచీకరణ సామాజిక విస్తరీకరణ, అసమానతలను తీవ్రతరం చేసింది. పట్టణ మధ్యతరగతి, ఉన్నత వర్గాలు అసమానమైన ప్రయోజనాలను పొందుతున్నాయి. అట్టడుగు వర్గాలను వెనక్కు నెట్టాయి.

రాజకీయ ప్రభావాలు

సంస్కరణలకు ప్రతిఘటన: ప్రపంచీకరణ ఆధారిత సంస్కరణలు కార్మిక సంఘాలు, రైతుల నుంచి ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొంటున్నాయి. వారు తమ జీవనోపాధిపై ప్రతికూల ప్రభావాలను ఎదుర్కొంటున్నారు.

భౌగోళిక రాజకీయ సవాళ్లు: భౌగోళిక రాజకీయ విధానం అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొన్నది. ప్రత్యేకించి పోటీ శక్తులతో సంబంధాలను సమతుల్యం చేసుకోవడంలో పాశ్చాత్య, తూర్పు దేశాలతో పెట్టుబడులు, వాణిజ్య సంబంధాలను కోరుకునే సమయంలో దేశ విదేశాంగ విధానం సంక్లిష్టతలను ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చింది.

సాంకేతిక విభజన, సెన్సార్‌షిప్: డిజిటల్ విభజన, సెన్సార్‌షిప్ గురించిన ఆందోళనలు పౌర సమాజ కార్యక్రమాల ప్రభావాన్ని ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి.

పర్యావరణ ప్రభావాలు

వనరుల దోపిడీ, అధోకరణం: ప్రపంచీకరణ ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ వనరుల దోపిడీ, పర్యావరణ క్షీణతకు దారితీసింది. ముడి పదార్థాలు, శక్తి, భూమి కోసం డిమాండ్ అటవీ నిర్మూలన, కాలుష్యం, జీవవైవిధ్యం నష్టానికి దారితీసింది.

మనుగడకు సవాళ్లు: వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధి తరచుగా పర్యావరణ సుస్థిరతను దెబ్బతీస్తుంది. ఇది మరింత కఠినమైన నిబంధనలు, స్థిరమైన అభ్యాసాల కోసం పిలుపునిస్తుంది. పర్యావరణ ఆందోళనలతో ఆర్థికాభివృద్ధిని సాగించడం దేశం, ఇతర అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు క్లిష్టమైన సవాలుగా మిగిలిపోయింది.

మున్ముందు మార్గం

సమతుల్య విధానం: స్థానిక ఉత్పత్తిని పరిరక్షిస్తూ ప్రపంచీకరణ ప్రయోజనాలను వినియోగించుకోవడానికి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు బహిరంగత, నియంత్రణ మధ్య సమతుల్యతను కనుగొనాలి. చిలీ, సింగపూర్ ఈ సమతుల్యతను సాధించగలవు.

ప్రపంచ పాలన: బహుళజాతి ప్రవాహాలను నియంత్రించడానికి, ప్రపంచ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మెరుగైన ప్రపంచ పాలనా కార్యాచరణ అవసరం. ప్రపంచీకరించబడిన నెట్‌వర్క్‌ల నిర్మాణానికి ప్రపంచ దేశాల మధ్య రాజీలు అవసరం.

మానవ కేంద్రీకృత ప్రపంచీకరణ: దేశం స్వీయ-కేంద్రీకృతం నుంచి మానవ కేంద్రీకృత ప్రపంచీకరణకు మారాలని, సమ్మిళిత అభివృద్ధి, గ్లోబల్ సౌత్ నేతృత్వంలోని ఆవిష్కరణలు, డిమాండ్ ఆధారిత, స్థిరమైన అభివృద్ధి సహకారంపై దృష్టి సారించాలి.

వికేంద్రీకరణ, ప్రమాద తగ్గుదల: సమానమైన వృద్ధి, అభివృద్ధికి అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించేందుకు ప్రపంచీకరణను కేంద్రీకృతం చేయడం, ప్రమాదాన్ని తగ్గించడంపై దృష్టి పెట్టాలి.

ముగింపు

- ప్రపంచీకరణ భారతీయ సమాజంపై తీవ్ర, బహుముఖ ప్రభావాన్ని కలిగి ఆర్థిక వృద్ధిని ముందుకు నడిపిస్తుంది. సాంస్కృతిక ప్రకృతి దృశ్యాలను మార్చడం, సామాజిక గతిశీలతను పునర్నిర్మించడం ప్రపంచీకరణ ముఖ్య లక్షణాలు. ప్రపంచీకరణ ప్రయోజనాలు పెరిగిన శ్రేయస్సు, సాంస్కృతిక మార్పిడి, ప్రపంచ ఏకీకరణలో స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నప్పటికీ అసమానత, సాంస్కృతిక క్షీణత, పర్యావరణ క్షీణత వంటి సవాళ్లను జాగ్రత్తగా నిర్వహించడం అవసరం.
- భారత్ ప్రపంచీకరణ సంక్లిష్టతలను సులభతరం చేయడం కొనసాగిస్తున్నందున అనుబంధ సవాళ్లను పరిష్కరించేటప్పుడు అవకాశాలను ప్రభావితం చేసే సమతుల్య విధానం కోసం ప్రయత్నించాలి. సమ్మిళిత అభివృద్ధిని పెంపొందించడం, సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని సంరక్షించడం, స్థిరమైన పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం ద్వారా దేశం తన సమాజ అభివృద్ధి కోసం ప్రపంచీకరణ పూర్తి సామర్థ్యాన్ని ఉపయోగించుకోవచ్చు.

పీ విష్ణువర్ధన్
విష్ణు
ఐఏఎస్ అకాడమీ,
హైదరాబాద్
7702170025